

VLUGTENBURG

Begin met een lach

Naar aanleiding van het raadsvoorstel inzake het verzwaard advies voor de pipowagens bij Slag Vlughtenburg wil ik graag inhoudelijk reageren op de aangedragen argumenten. Daarbij is het belangrijk om direct te benoemen dat in het raadsvoorstel veel gewicht wordt toegekend aan het vermeende permanente karakter van de aangevraagde vergunning. Dit beeld is onvolledig en schept een onjuist kader voor de verdere beoordeling.

De aanvraag is niet ingegeven vanuit de wens om een onomkeerbare of onbeheersbare permanente situatie te creëren, maar is op deze wijze ingediend op expliciet verzoek van de gemeente, binnen het huidige omgevingsrechtelijke kader. Een tijdelijke vergunning, bijvoorbeeld opnieuw voor een periode van tien jaar, is voor initiatiefnemer altijd een reële en acceptabele optie geweest. Het karakter van de aanvraag kan en mag daarom niet los worden gezien van deze gemeentelijke instructie en kan niet als zelfstandig inhoudelijk bezwaar worden gehanteerd.

Het initiatief rondom de pipowagens kent inmiddels een geschiedenis van ruim tien jaar, waarin het gebruik, de effecten en de inpassing uitgebreid zijn gevolgd, onderzocht en besproken. In die periode is steeds in afstemming met de gemeente gehandeld, zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd en is gebleken dat het initiatief geen aantoonbare nadelige effecten heeft op natuur, landschap of het gebruik van het strand. Vanuit dit perspectief licht ik hieronder toe waarom de aangedragen argumenten niet onverkort juist zijn en waar ruimte bestaat voor ezen zorgvuldiger, evenwichtiger en feitelijker afweging.

1. Volgens de Kustvisie is verblijfsrecreatie met overnachting niet toegestaan op het strand

Dit argument is te absoluut geformuleerd en doet geen recht aan de uitzonderingsruimte die de Kustvisie zelf biedt. In de Kustvisie is expliciet een voetnoot opgenomen waarin de pilot met de pipowagens bij Vlughtenburg wordt genoemd en waarin wordt aangegeven dat deze pilot wordt geëvalueerd. Daarmee erkent de gemeenteraad zelf dat deze situatie niet gelijkgesteld kan worden aan generieke verblijfsrecreatie, maar wordt gezien als een bijzondere en kleinschalige casus.

Het gaat hier niet om nieuwe of grootschalige verblijfsrecreatie, maar om het voortzetten van een situatie die sinds 2016 bestaat. De pipowagens zijn seizoensgebonden, worden

jaarlijks volledig verwijderd en hebben geen permanente fysieke impact op het strand. Er zijn geen extra voorzieningen, verhardingen of verkeersbewegingen op het strand.

Daarnaast zijn in het kader van de eerdere vergunningverlening en in de jaren daarna meerdere onderzoeken uitgevoerd, waaronder ecologische toetsen, waaruit is gebleken dat het gebruik geen nadelige effecten heeft op natuur of omgeving. De stelling dat overnachten op het strand per definitie niet toegestaan zou zijn, ongeacht vorm of context, staat daarmee op gespannen voet met de praktijk, de uitgevoerde onderzoeken en de expliciete vermelding van de pilot in de Kustvisie.

2. Volgens het Kustpact is geen nieuwe recreatieve bebouwing toegestaan op Natuurnetwerk Nederland strand

De kern van dit argument zit in het begrip “nieuwe recreatieve bebouwing”. De pipowagens vormen geen nieuwe ontwikkeling, maar een voortzetting van een bestaand initiatief dat al jarenlang op deze locatie plaatsvindt. Bovendien is geen sprake van permanente bebouwing. De wagens hebben geen fundering, worden jaarlijks geplaatst en verwijderd en laten het strand fysiek ongewijzigd achter.

Het Kustpact is gericht op het voorkomen van verstening en permanente aantasting van de kust. Juist deze vorm van kleinschalige en tijdelijke recreatie past binnen dat uitgangspunt. Uit eerder uitgevoerde natuur- en omgevingsonderzoeken blijkt bovendien dat deze vorm van gebruik geen aantoonbare schade toebrengt aan natuurwaarden. Het gelijkstellen van pipowagens aan nieuwe recreatieve bebouwing doet daarom geen recht aan de aard en schaal van het initiatief.

3. De locatie is aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Dat de locatie inmiddels de status van Natuurnetwerk Nederland heeft, is juist. Wat echter ontbreekt in de onderbouwing is een feitelijke toets waaruit blijkt dat de pipowagens leiden tot een significante aantasting van natuurwaarden. Die aantasting wordt verondersteld, maar niet aangetoond.

De pipowagens staan al tien jaar op exact deze locatie, zonder dat in die periode negatieve effecten zijn vastgesteld. Er zijn meerdere ecologische onderzoeken en beoordelingen uitgevoerd waaruit blijkt dat geen sprake is van significante verslechtering van natuurwaarden. De wagens worden geplaatst tegen bestaande bebouwing en niet in open of kwetsbaar duingebied. Er is geen sprake van verharding, structurele verstoring of lichtvervuiling buiten het bestaande recreatieve gebruik.

De NNN-status vraagt om een zorgvuldige belangenafweging op basis van feiten en onderzoeken. Die afweging ontbreekt wanneer uitsluitend vanuit beleidsveronderstellingen wordt geredeneerd.

4. Negatief advies van de Provincie Zuid-Holland

Het provinciale advies is een zwaarwegende zienswijze, maar geen bindend besluit. Het provinciale beleid is per definitie generiek en houdt beperkt rekening met lokale context, langdurige praktijkervaring en de uitgevoerde onderzoeken. De gemeenteraad heeft beleidsvrijheid om, mits goed gemotiveerd, van een provinciaal advies af te wijken.

Juist in een situatie waarin een initiatief al jarenlang bestaat, zorgvuldig is ingepast en geen aantoonbare negatieve effecten laat zien, ligt het voor de hand om lokaal maatwerk toe te passen.

5. Geen evenwichtige toedeling van functies aan locaties

Dit argument wordt gesteld, maar niet concreet onderbouwd. Het strand ter plaatse is al intensief recreatief in gebruik. De pipowagens nemen een zeer beperkte ruimte in, zijn seizoensgebonden en dragen bij aan spreiding van recreatie, economische vitaliteit en sociale veiligheid.

Uit eerdere evaluaties en onderzoeken blijkt niet dat deze functie leidt tot verdringing van andere functies of aantasting van natuurwaarden. Daarmee is geen sprake van een onevenwichtige toedeling van functies aan deze locatie.

6. Het gaat om een schaars recht (Didam-arrest)

Het Didam-arrest ziet op situaties waarin meerdere gegadigden objectief en reëel kans maken op hetzelfde recht. In dit geval gaat het om een locatiespecifiek en historisch gegroeid initiatief dat direct verbonden is aan Strandpark Vlugtenburg. De locatie, uitvoering en inpassing zijn uniek en niet generiek uitwisselbaar.

Er is geen sprake van een open markt of meerdere concrete gegadigden voor exact deze plek. Het opvoeren van het Didam-arrest als risico blijft abstract en is niet feitelijk onderbouwd.

7. Evaluatie van de pilot en rol van de gemeente

Bij de start van de pilot is expliciet aangegeven dat vijf pipowagens zijn toegestaan om te onderzoeken wat het effect zou zijn op natuur, omgeving en gebruik van het strand. De oorspronkelijke aanvraag betrof vijftien pipowagens. In overleg met de gemeente is dit bewust teruggebracht naar vijf om via een pilot zorgvuldig ervaring op te doen.

Hoewel is aangegeven dat deze pilot geëvalueerd zou worden, is vanuit de gemeente nooit een structureel evaluatiemoment geïnitieerd of vastgelegd. Initiatiefnemer heeft daarentegen vrijwel jaarlijks nieuwe aanvragen ingediend voor verlenging, voortzetting of mogelijke uitbreiding. In die gesprekken ging het aanvankelijk nadrukkelijk over uitbreiding, juist omdat de pilot geen negatieve effecten liet zien.

Het ontbreken van een formele evaluatie is daarmee mede het gevolg van het uitblijven van regie vanuit de gemeente zelf en kan niet eenzijdig aan initiatiefnemer worden toegerekend.

8. Niet alle onderzoeken zijn aangeleverd

In het raadsvoorstel wordt aangegeven dat niet alle onderzoeken zijn aangeleverd. Dit wordt gepresenteerd als een tekortkoming, maar dat beeld is niet juist.

Het niet aanleveren van aanvullende onderzoeken is het resultaat van expliciet overleg met de gemeente, waarbij is aangegeven dat deze onderzoeken op dit moment niet relevant zijn zolang het college voornemens is de aanvraag te weigeren. Dit wordt ook in het raadsvoorstel zelf benoemd.

Het ontbreken van deze onderzoeken is dus geen nalatigheid van initiatiefnemer, maar een bewuste keuze die in overleg met de gemeente is gemaakt. Eerdere onderzoeken tonen geen nadelige effecten aan en aanvullende onderzoeken kunnen eenvoudig alsnog worden uitgevoerd indien de raad positief adviseert.

9. De stelling dat de bebouwing niet bijdraagt aan landschappelijke of natuurlijke kwaliteiten

In het provinciale advies wordt gesteld dat de pipowagens niet bijdragen aan landschappelijke of natuurlijke kwaliteiten. Dit criterium wordt onjuist toegepast.

Het beleidsmatige uitgangspunt is dat initiatieven geen significante aantasting mogen veroorzaken. Het is geen vereiste dat tijdelijke recreatieve voorzieningen actief bijdragen aan natuurontwikkeling. De pipowagens zijn landschappelijk terughoudend, kleinschalig en tijdelijk en laten geen blijvende sporen na.

10. Het argument dat het strand open, rustig en vrij moet blijven

In de Kustvisie wordt gesteld dat het strand open, rustig en vrij moet blijven. Impliciet wordt gesuggereerd dat de pipowagens hiermee strijdig zijn.

Dit wordt niet feitelijk onderbouwd. De pipowagens staan haaks op de kust en laten bewust een zo breed mogelijk strand vrij voor badgasten. Tien jaar praktijkervaring laat zien dat deze opstelling geen aantoonbare aantasting vormt van rust, openheid of toegankelijkheid van het strand.

11. De kwalificatie als “nieuw op te richten gebouwen”

In het raadsvoorstel worden de pipowagens aangemerkt als nieuw op te richten gebouwen. Dit is juridisch discutabel.

De pipowagens hebben geen fundering, worden seizoensgebonden geplaatst en verwijderd en kennen geen permanente bouwkundige ingrepen. Door ze gelijk te stellen aan gebouwen in klassieke zin wordt het initiatief zwaarder belast dan inhoudelijk gerechtvaardigd is.

12. “Het strand was in 2016 nog geen NNN-gebied”

Dit wordt genoemd om te benadrukken dat de context is veranderd.

Wat hier ontbreekt, is de vervolgvraag: heeft die statuswijziging geleid tot aantoonbaar andere effecten ter plaatse? Die vraag wordt niet beantwoord. Het enkele feit dat beleid is gewijzigd, betekent niet automatisch dat een bestaand en zorgvuldig ingepast initiatief ineens onaanvaardbaar is, zeker niet wanneer onderzoeken geen negatieve effecten laten zien.

Beleid is bedoeld om richting te geven, niet om zonder inhoudelijke toetsing bestaande situaties af te breken.

13. Het vermeende permanente karakter van de vergunning

Het zwaartepunt dat in het raadsvoorstel wordt gelegd bij het vermeende permanente karakter van de vergunning is onterecht. Een vergunning zonder einddatum is juridisch niet gelijk aan een onomkeerbare situatie. Ook dan behoudt het bevoegd gezag de mogelijkheid om te evalueren, bij te sturen of in te grijpen.

Belangrijk is dat initiatiefnemer nooit heeft gesteld dat uitsluitend een permanente vergunning wenselijk is. Een tijdelijke vergunning, bijvoorbeeld opnieuw voor een periode van tien jaar, is altijd een reële en acceptabele optie geweest. Dat de aanvraag op deze wijze is ingediend, is gebeurd op expliciet verzoek van de gemeente zelf. De raad kan bovendien voorwaarden stellen, zoals tijdsbegrenzing en evaluatiemomenten, waardoor de regie volledig bij gemeente en raad blijft.

Tot slot:

Ik besef dat de afweging rondom de kust, natuur en recreatie complex is en dat hier zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Tegelijkertijd vraagt deze specifieke casus om een beoordeling die recht doet aan de feiten, de langdurige praktijkervaring, de uitgevoerde onderzoeken en de gezamenlijke geschiedenis tussen initiatiefnemer en gemeente. De pipowagens bij Slag Vlugtenburg vormen geen nieuw, onbeheerst of onomkeerbaar initiatief, maar een kleinschalige en aantoonbaar zorgvuldig ingepaste vorm van recreatie die al ruim tien jaar functioneert zonder nadelige effecten.

Ik nodig de raad uit om deze aanvraag niet uitsluitend te benaderen vanuit abstracte beleidskaders, maar vanuit maatwerk en proportionaliteit. Een oplossing in de vorm van een tijdelijke vergunning, duidelijke evaluatiemomenten en heldere voorwaarden biedt ruimte om regie te houden én recht te doen aan wat in de praktijk bewezen goed werkt. Vanuit die insteek ga ik graag het gesprek aan over hoe we gezamenlijk kunnen komen tot een zorgvuldig en evenwichtig besluit.